

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

PHẠM THỊ THANH

**TÍCH HỢP ỨNG PHÓ BIẾN ĐỔI KHÍ HẬU
VÀ PHÒNG TRÁNH THIÊN TAI QUA THỰC TẾ DẠY HỌC
ĐỊA LÍ 12 - THPT Ở TỈNH HÀ GIANG**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

THÁI NGUYÊN - 2020

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

PHẠM THỊ THANH

**TÍCH HỢP ỨNG PHÓ BIẾN ĐỔI KHÍ HẬU
VÀ PHÒNG TRÁNH THIÊN TAI QUA THỰC TẾ DẠY HỌC
ĐỊA LÍ 12 - THPT Ở TỈNH HÀ GIANG**

**Ngành: LL và PP dạy học Địa lí
Mã số: 8.14.01.11**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS. NGUYỄN PHƯƠNG LIÊN

THÁI NGUYÊN - 2020

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan công trình nghiên cứu khoa học trong đề tài là kết quả nghiên cứu của cá nhân tôi. Các số liệu và tài liệu được trích dẫn trong công trình này là trung thực. Kết quả nghiên cứu này không trùng với bất cứ công trình nào đã được công bố trước đó. Tôi chịu trách nhiệm với lời cam đoan của mình.

Thái Nguyên, tháng 8 năm 2020

Tác giả

Phạm Thị Thanh

LỜI CẢM ƠN

Em xin chân thành cảm ơn các thầy cô giáo Khoa Địa lí, Phòng Đào tạo trường Đại học Sư phạm - Đại học Thái Nguyên đã tạo những điều kiện tốt nhất giúp đỡ em trong quá trình học tập và nghiên cứu.

Em xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc tới PGS.TS. Nguyễn Phương Liên đã trực tiếp hướng dẫn và chỉ bảo tận tình em trong suốt quá trình thực hiện luận văn này.

Tôi xin chân thành cảm ơn Ban giám hiệu, quý thầy cô giáo và các em học sinh ở các trường thực nghiệm đã tạo điều kiện và giúp đỡ tôi trong quá trình thực nghiệm sư phạm.

Thái Nguyên, tháng 8 năm 2020

Tác giả

Phạm Thị Thanh

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN.....	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC TỪ VIẾT TẮT	vii
DANH MỤC CÁC BẢNG	viii
DANH MỤC CÁC HÌNH.....	ix
MỞ ĐẦU	1
1. Lý do chọn đề tài	1
2. Lịch sử nghiên cứu.....	3
3. Mục tiêu và nhiệm vụ nghiên cứu	6
4. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu	7
5. Quan điểm và phương pháp nghiên cứu	7
6. Đóng góp của đề tài	10
7. Cấu trúc của đề tài	11
NỘI DUNG	12
Chương 1: CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN CỦA GIÁO DỤC ỨNG PHÓ	
VỚI BIẾN ĐỔI KHÍ HẬU VÀ PHÒNG TRÁNH THIÊN TAI.....	12
1.1. Một số vấn đề về dạy học và dạy học tích hợp.....	12
1.1.1. Khái niệm phương pháp dạy học	12
1.1.2. Các phương hướng đổi mới phương pháp dạy học	12
1.1.3. Khái niệm dạy học tích hợp.....	15
1.1.4. Mục tiêu dạy học tích hợp	15
1.1.5. Các quan điểm dạy học tích hợp trong dạy học.....	16
1.1.6. Vai trò và ý nghĩa của tích hợp trong dạy học Địa lí.....	19
1.2. Một số vấn đề về ứng phó với biến đổi khí hậu và phòng tránh thiên tai	23
1.2.1. Biến đổi khí hậu, nguyên nhân, hậu quả, biện pháp.....	23
1.2.2. Thiên tai, các loại thiên tai, hậu quả, giải pháp	26
1.2.3. Mối quan hệ giữa ứng phó với BĐKH và PTTT	32

1.2.4. Sự cần thiết giáo dục ứng phó với biến đổi khí hậu và phòng tránh thiên tai trong trường học	33
1.2.5. Mục tiêu của giáo dục ứng phó với biến đổi khí hậu và phòng tránh thiên tai	36
1.3. Biến đổi khí hậu và thiên tai ở tỉnh Hà Giang	38
1.4. Đặc điểm tâm sinh lí và trình độ nhận thức của học sinh lớp 12- THPT	39
1.4.1. Về mặt tâm lí.....	39
1.4.2. Về mặt thể chất	40
1.4.3. Về mặt trí tuệ	40
1.4.4. Hoạt động học tập.....	40
1.5. Đặc điểm chương trình, sách giáo khoa Địa lí 12 - THPT	41
1.5.1. Đặc điểm chương trình	41
1.5.2. Đặc điểm sách giáo khoa	41
1.6. Thực trạng dạy học tích hợp giáo dục ứng phó với biến đổi khí hậu và phòng tránh thiên tai trong môn Địa lí tại tỉnh Hà Giang.....	41
1.6.1. Về phía giáo viên	42
1.6.2. Đối với học sinh.....	44
TIỂU KẾT CHƯƠNG 1	45
Chương 2: QUY TRÌNH VÀ PHƯƠNG PHÁP TÍCH HỢP GIÁO DỤC ỨNG PHÓ VỚI BIẾN ĐỔI KHÍ HẬU VÀ PHÒNG TRÁNH THIÊN TAI TRONG DẠY HỌC ĐỊA LÍ 12	46
2.1. Khả năng giáo dục ứng phó với biến đổi khí hậu và phòng tránh thiên tai trong dạy học địa lí 12.....	46
2.2. Các nguyên tắc tích hợp giáo dục ứng phó biến đổi khí hậu và phòng tránh thiên tai trong dạy học Địa lí	50
2.2.1. Nguyên tắc thống nhất tích hợp và phân hóa	50
2.2.2. Nguyên tắc đảm bảo tính mục tiêu	51
2.2.3. Nguyên tắc đảm bảo tính khoa học.....	51
2.2.4. Nguyên tắc đảm bảo tính khả thi	51
2.2.5. Nguyên tắc lấy người học làm trung tâm	52

2.3. Quy trình tích hợp giáo dục ứng phó BĐKH và PTTT trong dạy học Địa lí 12.....	52
2.4. Các phương pháp dạy học giáo dục ứng phó BĐKH và PTTT.....	56
2.4.1. Phương pháp đàm thoại gợi mở.....	56
2.4.2. Phương pháp sử dụng các phương tiện trực quan	57
2.4.3. Phương pháp dạy học giải quyết vấn đề	58
2.4.4. Phương pháp khảo sát điều tra.....	60
2.4.5. Phương pháp khai thác kinh nghiệm thực tế để giáo dục.....	61
2.4.6. Phương pháp hoạt động thực tiễn kết hợp giải quyết vấn đề cộng đồng.....	61
2.4.7. Phương pháp dạy học theo dự án.....	62
2.4.8. Phương pháp nghiên cứu trường hợp	64
2.4.9. Phương pháp WebQuest - “Khám phá trên mạng”.....	65
2.5. Xây dựng một số kế hoạch dạy học giáo dục ứng phó BĐKH và PTTT trong chương trình Địa lí 12.....	67
2.5.1. Kế hoạch dạy học “Bài 15: Bảo vệ môi trường và phòng chống thiên tai”	67
2.5.2. Kế hoạch dạy học bài 32: “Vấn đề khai thác thế mạnh ở Trung du và miền núi Bắc Bộ”	83
2.5.3. Kế hoạch dạy học bài 44,45: “Tìm hiểu địa lí tỉnh thành phố”	83
2.6. Kiểm tra, đánh giá kiến thức, kỹ năng ứng phó với biến đổi khí hậu và phòng tránh thiên tai của học sinh	83
2.6.1. Nội dung kiểm tra đánh giá	83
2.6.2. Hình thức kiểm tra, đánh giá	85
TIÊU KẾT CHƯƠNG 2	86
Chương 3: THỰC NGHIỆM SƯ PHẠM	87
3.1. Mục đích thực nghiệm	87
3.2. Nguyên tắc thực nghiệm	87
3.3. Tổ chức thực nghiệm	87
3.3.1. Chuẩn bị thực nghiệm.....	87
3.3.2. Phương pháp thực nghiệm.....	89
3.3.3. Nội dung thực nghiệm	90

3.4. Đánh giá kết quả thực nghiệm	90
3.4.1. Phân tích định lượng	90
3.4.2. Phân tích định tính	96
3.4.3. Kết luận chung	96
TIÊU KẾT CHƯƠNG 3	97
KẾT LUẬN.....	98
1. Kết luận.....	98
2. Khuyến nghị.....	99
TÀI LIỆU THAM KHẢO	100
PHẦN PHỤ LỤC	102

DANH MỤC TỪ VIẾT TẮT

Chữ viết tắt	Chữ nguyên nghĩa
BĐKH	Biến đổi khí hậu
DHNTB	Duyên hải Nam Trung Bộ
ĐC	Đối chứng
HS	Học sinh
IPCC	Tổ chức nghiên cứu liên chính phủ về biến đổi khí hậu
PTTT	Phòng tránh thiên tai
MT	Môi trường
THPT	Trung học phổ thông
TN	Thực nghiệm
TDMNBB	Trung du và miền núi Bắc Bộ
GV	Giáo viên
SGK	Sách giáo khoa

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 1.1. So sánh dạy học tích hợp với dạy học đơn môn.....	20
Bảng 2.1. Khả năng tích hợp giáo dục ứng phó BĐKH và PTTT qua các bài Địa lí 12.....	46
Bảng 2.2. Ví dụ về xây dựng công cụ đánh giá trong dạy học tích hợp.....	55
Bảng 2.3. công cụ đánh giá bài Bảo vệ môi trường và phòng tránh thiên tai	71
Bảng 2.4. bảng đánh giá theo cấp độ tư duy của học sinh.....	83
Bảng 3.1. Danh sách các lớp tham gia thực nghiệm.....	88
Bảng 3.2. Danh mục các bài thực nghiệm	89
Bảng 3.3. Danh sách giáo viên Địa lí dạy thực nghiệm	89
Bảng 3.4. Phân phối điểm lớp TN và ĐC bài kiểm tra số 1	91
Bảng 3.5. Tỷ lệ xếp loại kết quả điểm lớp TN và ĐC bài kiểm tra số 1	91
Bảng 3.6: Phân phối điểm của lớp TN và ĐC bài kiểm tra số 2	92
Bảng 3.7. Tỷ lệ xếp loại kết quả kiểm tra bài thực nghiệm số 2	92
Bảng 3.8: Phân phối điểm điểm lớp TN và ĐC bài kiểm tra số 3	93
Bảng 3.9. Tỷ lệ xếp loại kết quả điểm lớp TN và ĐC bài kiểm tra số 3	93
Bảng 3.10. Bảng phân phối tần suất tổng hợp điểm các bài kiểm tra ở các lớp thực nghiệm và đối chứng	94
Bảng 3.11. Tổng hợp điểm trung bình và độ lệch chuẩn giữa lớp TN và ĐC.....	95